

Gdańsk, dnia 25 czerwca 2026 r.

STANOWISKO

KOMISARZA WYBORCZEGO W GDAŃSKU I

w sprawach podejmowania działań o charakterze agitacji referendalnej przed rozpoczęciem kampanii referendalnej

Komisarz Wyborczy w Gdańsku I wskazuje, że zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 472) kampania referendalna służy wyjaśnieniu przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, który zarządził referendum, istoty problemów rozstrzyganych w referendum, treści postawionych pytań i wariantów, a także prezentowaniu stanowiska inicjatora referendum oraz partii politycznych, zrzeszeń i mieszkańców w sprawie poddanej pod referendum.

Zgodnie z art. 29 ust. 1 w/w ustawy kampania referendalna rozpoczyna się z dniem podjęcia uchwały organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego lub postanowienia komisarza wyborczego o przeprowadzeniu referendum i ulega zakończeniu na 24 godziny przed dniem głosowania. Należy także wskazać na zapis art. 13 ust. 1 i 3 w/w ustawy, zgodnie z którym inicjator referendum zobowiązany jest, na swój koszt, podać do wiadomości mieszkańców danej jednostki samorządu terytorialnego przedmiot zamierzonego referendum. Informacja o zamierzonym referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego zawiera uzasadnienie odwołania. Informacja ta, z racji wskazanej wyżej definicji kampanii referendalnej, podawana jest do wiadomości publicznej przed formalnym rozpoczęciem kampanii referendalnej, ale po złożeniu przez inicjatorów referendum powiadomienia o zamiarze wystąpienia z inicjatywą referendalną, o którym mowa w art. 12 w/w ustawy.

W ocenie Komisarza Wyborczego w Gdańsku I podejmowanie przez podmioty lub osoby działań agitacyjnych, które noszą cechy tzw. „prekampanii” referendalnej, z naruszeniem ustawowych terminów, jest sprzeczne z zasadami dobrze pojmowanej kultury politycznej i jest powszechnie odbierane jako obejście prawa. Zapobieżenie obchodzeniu w podobny sposób zasad prowadzenia i finansowania kampanii referendalnej wymaga ustawowego uregulowania zasad prowadzenia tzw. „prekampanii” i jej skutków. Wprowadzenie takich uregulowań pozwoliłyby na przeciwdziałanie poczynaniom, które są powszechnie oceniane wysoce negatywnie, lecz nie są w żaden sposób sankcjonowane. Z uwagi na to, że przepisy ustawy dotyczące kampanii referendalnej i jej finansowania dotyczą jedynie okresu, w którym zgodnie z ustawą prowadzi się kampanię referendalną, wcześniejsze działania podejmowane przez podmioty lub osoby nie są objęte tymi przepisami. W obowiązującym stanie prawnym organy wyborcze nie mają uprawnień do podejmowania działań w sprawach związanych z ewentualnym prowadzeniem tzw. „prekampanii”, która nie jest uregulowana w przepisach.

Komisarz Wyborczy w Gdańsku I apeluje do uczestników życia publicznego o niepodejmowanie takich działań.

Komisarz Wyborczy
w Gdańsku I

Julia Kuciel